

17. Od Afryki po Nową Zelandię

Duże grupy ludności cywilnej – część kobiet, dzieci i mężczyzn niezdolnych do służby wojskowej ewakuowano z Iranu do innych regionów świata: do Brytyjskiej Afryki Wschodniej (obozy w Tanganice, w Ugandzie i w Kenii, łącznie ok. 20 tysięcy osób) oraz do Nowej Zelandii (obóz w Pahiatua, ok. 800 dzieci). Jeden z rozdziałów dramatycznych losów obywateli polskich ewakuowanych z ZSRR rozegrał się w Indiach. Działający w Bombaju Konsulat Generalny RP otoczył opieką ok. 600 polskich sierot, przebywających w tragicznych warunkach przy ośrodkach rekrutacyjnych Armii Polskiej. W akcji zorganizowanej przez placówkę przy wsparciu Polskiego Czerwonego Krzyża dzieci przetransportowano przez Iran i Afganistan na teren Indii i umieszczono w ośrodku opiekuńczym w Balachadi powstałym dzięki hojności maharadzy Jam Saheba.

Pomocy w uzyskaniu dokumentów tożsamości i wiz udzielały obywatelom polskim także placówki w państwach pozaeuropejskich nieuczestniczących bezpośrednio w działaniach wojennych. Wsparcie potrzebującym oferowały m.in. poselstwa i konsulaty w krajach Ameryki Łacińskiej. Po ewakuacji obywateli polskich z Iranu ok. 1500 uchodźców trafiło do Meksyku. Umieszczono ich w obozie w Santa Rosa koło Leon. Pieczę nad tą grupą roztoczyło Poselstwo RP w Meksyku. Edward Raczyński, który zastąpił Augusta Zaleskiego na czele MSZ, w okólniku do placówek 28 kwietnia 1943 roku stwierdzał: „Katastrofa dziejowa wyrzuciła na wszystkie niemal tereny wolne od okupacji nieprzyjacielskiej liczne rzesze naszych obywateli i narzuciła nam zadanie opieki nad nimi w rozmiarach i formach znacznie przewyższających praktykę przedwojenną”.

Do Konsulatu R. P. w Brytyjskiej Afryce Wschodniej.
To the Polish Consul in British East Africa.

Nr. 224/43

Okaziciel niniejszego
The bearer of this

KOCIEJEWSKA
Nazwisko — Surname

Anna
Imię — Christian Name

Wiek 42
Age

Plec K.
Sex F

Wzrost wzrost
Height small

Oczy niebieskie
Colour of eyes blue

Włosy blond
Colour of hair fair

udaje się transportem Nr. XIX
z Iranu do Brytyjskiej Afryki Wschodniej.
Ważne na jednorazowy przejazd bez zatrzymania.

Niniejszy dokument winien być okazany w
Polskim Konsulacie natychmiast po przybyciu.

Travelling in group Nr. XIX
From Iran to British East Africa.
Valid for one single journey without interruption.

This document should be immediately presented to the Polish Consulate on arriving.

Teheran
Date

OCT 12 1943

Kociejowska Anna

Podpis właściciela
Signature of Holder

w. z.

[Signature]
Podpis wystawcy
Issuing Officer

DELEGAT RZĄDU POLSKIEGO
Opiekni nad Ludnością Cynie
w Teheranie

Zaświadczenie dla uczestniczki transportu z Iranu do Brytyjskiej Afryki Wschodniej.